

KONZERVATOŘ PARDUBICE

Absolventská práce

**PŘEHLED VÝZNAMNÝCH VARHAN
V ČESKÝCH ZEMÍCH FORMOU
INTERAKTIVNÍ MAPY**

Martin Kordas

Obor: Hudba

Hra na varhany

Vedoucí práce: Mgr. Václav Metoděj Uhlíř, Ph.D.

Pedagog hlavního oboru: MgA. Michal Hanuš

PARDUBICE

2022

Čestně prohlašuji, že jsem absolventskou práci vypracoval samostatně s použitím uvedených pramenů a literatury.

V Pardubicích
2. května 2022

.....
Bc. BcA. Martin Kordas

Obsah

Úvod.....	4
1. Existující přehledové materiály o varhanách v českých zemích.....	5
1.1. Webové materiály.....	5
1.1.1 Weby shromažďující informace o varhanách nahodilým způsobem.....	5
1.1.2 Systematické databáze.....	6
1.2. Tištěné materiály.....	6
1.2.1 Knižní publikace.....	6
1.2.2 Závěrečné práce.....	8
2. Forma zpracování interaktivní webové prezentace.....	9
2.1. Uživatelské rozhraní.....	9
2.2. Použité technologie.....	9
3. Metodika výběru evidovaných informací.....	10
3.1. Výběr varhanářů.....	10
3.2. Údaje o varhanářích.....	11
3.3. Výběr varhan.....	12
3.4. Údaje o varhanách.....	13
Závěr.....	15
Shrnutí.....	16
Summary.....	17

Úvod

Motivace k vytvoření přehledného výpisu nejvýznamnějších varhan a varhanářů České republiky vznikla z potřeby samotného pisatele práce coby studenta hry na varhany na středních a vysokých uměleckých školách. Dosavadní výukové materiály na toto téma jsou příliš rozsáhlé, nekompletní nebo neatraktivní a téměř vždy opomíjejí vizuální promítnutí pojednávaných lokalit do mapy.

Cílem práce je proto shromáždit informace o nejvýznamnějších varhanách v českých zemích bez ohledu na období a místo jejich vzniku, aby tak vznikla komplexní výuková pomůcka s potenciálem propagovat varhanní kulturu i směrem k laické veřejnosti. Jelikož každé varhany jsou neodmyslitelně spjaty s osobností svého tvůrce, budou součástí interaktivní mapy i lokality jednotlivých varhanářských dílen.

Interaktivní mapa bude zpracována formou webových technologií, tj. bude zobrazitelná v klasickém webovém prohlížeči a bude možné ji provozovat i v online podobě, tj. s umožněním přístupu pro širokou veřejnost. Pro účely absolventské písemné práce je interaktivní mapa obsažena v offline verzi na přiloženém CD.

1. Existující přehledové materiály o varhanách v českých zemích

Materiály jsou uváděny pro doložení nedostupnosti dalších materiálů tohoto typu, které by byly vhodné pro školní vyučování a laickou veřejnost. Tím bude lépe lépe ozřejmena motivace k vytvoření vlastní interaktivní mapy varhan, která je cílem této práce. Současně existující materiály sloužil jako podklad pro zpracování obsahu interaktivní mapy, tj. pro výběr významných nástrojů a sestavení jejich charakteristiky.

1.1. Webové materiály

Materiály volně dostupné na webu se vyznačují snadnou přístupností pro laickou veřejnost.

1.1.1 Weby shromažďující informace o varhanách nahodilým způsobem

Na českém internetu lze nalézt především osobní webové stránky varhaníků nebo stránky zájmových kolektivů spjatých s varhanami, které jako součást svého obsahu nabízejí k nahlédnutí rejstříkové dispozice, fotografie a často také krátkou charakteristiku vybraných varhanních nástrojů. Jedná se však o údaje shromažďované ad hoc, které obvykle pokrývají pouze nástroje, s nimiž se autor webu setkal.

Jako příklad lze uvést webové stránky *Varhaníci on-line*¹, kde si lze v sekci *Organologie – Varhany, které jsme navštívili* prohlédnout charakteristiku vybraných varhan, s nimiž se seznámili členové varhanního kurzu při arcidiecézi pražské.

Za zmínku stojí také kategorie *Dispozice varhan* na české Wikipedii² se seznamem článků obsahujících dispozici varhan. Opět jde však jen o vybrané nástroje, zdaleka nejsou zahrnuty dispozice všech našich významných varhan.

1 *Varhaníci on-line* (online). Alena Maršíková Michálková, Pavel Marek ©2021. [cit. 3. 5. 2022]. Dostupné z: <http://www.varhany.org>

2 Kategorie: Dispozice varhan. *Wikipedie – otevřená encyklopedie* [online]. ©2022. [cit. 3. 5. 2022]. Dostupné z https://cs.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Dispozice_varhan

1.1.2 Systematické databáze

Jediným webem, který se snaží ve formě obsáhlé databáze mapovat varhany na celém našem území, a to dokonce v co nejdetailnější podobě, je web *Varhany a varhanáři v České republice*³, provozovaný organologem pražské arcidiecéze Štěpánem Svobodou. Do databáze přispívají rovněž další diecézní organologové.⁴

Databáze eviduje varhany, jejich kompletní historii včetně oprav a návrhů na dispoziční změny, rejstříkovou dispozici, konstrukční řešení i cenu stavby. Dále jsou evidováni varhanáři, jejich příbuzenské a pracovní vazby, stručné životopisy a samozřejmě jimi postavené nástroje. Poskytované informace jsou doloženy prostřednictvím odkazů na příslušnou literaturu. Dle statistik na webu je k současnému dni (3. května 2022) v databázi evidováno 6698 varhan.

Navzdory velkému rozsahu dat a odborné erudici přispěvatelů se web nehodí pro školní vyučování, ani pro přiblížení varhanní kultury laické veřejnosti. Důvodem je příliš velký počet zaevidovaných varhan a varhanářů (laický uživatel doslova „neví, kde začít“) a také nadbytek technických informací v podrobnostech o jednotlivých varhanách.

Web obsahuje dokonce sekci *Mapa varhan*, ale ta bohužel není interaktivní a obsahuje všechny evidované varhany bez rozlišení jejich významu.

1.2. Tištěné materiály

1.2.1 Knižní publikace

Varhany v České republice jsou zmapovány v různých obdobích a lokalitách různým způsobem. Vzhledem k velkému počtu nástrojů neexistuje celistvá odborná publikace, která by mapovala varhanní stavitelství ve všech lokalitách a obdobích. Mezi nejvýznamnější publikace patří:

3 *Varhany a varhanáři v České republice* [online]. Štěpán Svoboda: ©2022 [cit. 4. 5. 2022]. Dostupné z: <http://varhany.net/>

4 Ústní sdělení organologa ostravsko-opavské diecéze Jiřího Krátkého.

- KRÁTKÝ, Jiří a SVOBODA, Štěpán: *Nejvýznamnější varhany v České republice*.⁵ Publikace, sestavená dvěma diecézními organology, je vhodná pro odbornou i laickou veřejnost. Pokrývá území celé České republiky. Varhany popisuje poutavou formou se zahrnutím historie kostela a výtvarného řešení varhanní skříně a je opatřena velkým množstvím fotografií. Zaměřuje se na nejvýznamnější dochované nástroje, historické i soudobé. I proto posloužila jako základní pomůcka při výběru varhan do interaktivní mapy. Mezi limitace knihy patří fakt, že se popisuje jen nástroje a jejich stavitele zmiňuje pouze v textech týkajících se nástrojů. Čtenář tak nemůže snadno získat přehled o jménech nejvýznamnějších varhanářů.
- TOMŠÍ, Lubomír et al. *Historické varhany v Čechách*.⁶ Publikace mapuje historické varhany cca do 1. poloviny 20. století na území Čech. Obsahuje řádově méně barevných fotografií než publikace Krátkého a Svobody a zabývá se podstatně větším množstvím nástrojů. Z tohoto důvodu je o něco méně vhodná pro laickou veřejnost.
- SEHNAL, Jiří. *Barokní varhanářství na Moravě*.⁷ Vysoká odborná úroveň publikace, mapující komplexně stopy moravského barokního varhanářství až do 19. století, bohužel činí publikaci problematickou pro laickou veřejnost i pro školní vyučování. Obecné informace o barokním varhanářství jsou velmi obsáhlé a pro potřeby školního vyučování by vyžadovaly provedení výtahu. Podobně i lexikon barokních varhanářů a varhan obsahuje příliš mnoho položek, než aby se v něm laik mohl zorientovat.
- NĚMEC, Vladimír. *Pražské varhany*.⁸ V částech dokumentujících varhany se kniha zaměřuje pouze na varhany stojící v Praze.

⁵ KRÁTKÝ, Jiří a SVOBODA, Štěpán. *Nejvýznamnější varhany v České republice*. 1. vydání. V Brně: CPress, 2019. 267 stran. ISBN 978-80-264-2859-6.

⁶ TOMŠÍ, Lubomír et al. *Historické varhany v Čechách*. 1. vyd. Praha: Libri, 2000. 263 s. ISBN 80-7277-009-8.

⁷ SEHNAL, Jiří. *Barokní varhanářství na Moravě*. Vydání první. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost v Brně, 2003-2018. 3 svazky. Prameny k dějinám a kultuře Moravy; č. 9, 10. Monografie. ISBN 80-7275-042-9.

- ŠLECHTA, Milan. *Dějiny varhan a varhanní hudby: určeno pro posl. fak. hud.*⁹ Publikace výslovně určená pro použití v hudebním školství. Pokouší se o výběr a popis nejvýznamnějších varhan a varhanářů v celé Evropě, se zvláštním zřetelem na Československo. Kniha bohužel postrádá atraktivnější vizuální zpracování a nerozebírá dostatečně zevrubně období varhanního romantismu.

1.2.2 Závěrečné práce

Závěrečné práce studentů středních a vysokých škol se opět věnují jen určité podmnožině varhan, obvykle určené jejich lokalitou nebo obdobím vzniku¹⁰, nebo zhotovitelem varhan¹¹.

8 NĚMEC, Vladimír. *Pražské varhany*. 1. vyd. Praha: František Novák, 1944. 349, [II] s. Naše poklady; sv. 1.

9 ŠLECHTA, Milan. *Dějiny varhan a varhanní hudby: určeno pro posl. fak. hud.* 2. vyd. Praha: SPN, 1973. 133 s.

10 např. VENCLOVÁ, Adéla. *Vybrané varhany do roku 1800 v Pardubickém kraji* [online]. Brno, 2015 [cit. 2022-05-03]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/2c5msi/>. Bakalářská práce. Janáčkova akademie múzických umění, Hudební fakulta. Vedoucí práce Mgr. Jana Michálková Slimáčková, Ph.D.

11 např. LYKO, Petr. *Varhanářská firma Rieger* [online]. Ostrava, 2018 [cit. 2022-05-03]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/ev7b8g/>. Disertační práce. Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta. Vedoucí práce doc. PhDr. Karel Boženek, Ph.D.

2. Forma zpracování interaktivní webové prezentace

2.1. Uživatelské rozhraní

Základem uživatelského rozhraní je mapa s rozmístěnými orientačními body, které představují významné varhany. Po kliknutí na orientační bod se zobrazí rámeček s informacemi o varhanách. V mapě se lze volně pohybovat, přibližovat ji a oddalovat, což je potřebné zvláště v případě shluku více orientačních bodů (např. ve velkých městech).

Pro větší přehlednost byla mapa rozdělena na dvě části – jedna se týká varhan, druhá varhanářů. Díky tomu je možná přehledná orientace v lokalitě varhanářských dílen a jejich vzájemných vztazích, protože i dílny mají na mapě své vlastní orientační body.

Webová stránka s interaktivní mapou je čtenáři dostupná v digitální příloze této absolventské práce. Digitální příloha zahrnuje sebraná data i ve formě přehledné tabulky.

2.2. Použité technologie

K vytvoření interaktivní mapy byly použity standardní webové technologie – značkovací jazyk HTML, skriptovací jazyk Javascript a CSS. Pro vykreslení mapy byla zvolena technologie *Mapy API*¹² tuzemské společnosti Seznam.cz, protože poskytuje jednoznačně nejpřehlednější online mapy českého území.

12 Mapy.cz. *Mapy API verze 4.13* [online]. Seznam.cz: ©2022 [cit. 3. 5. 2022]. Dostupné z: <https://api.mapy.cz/>

3. Metodika výběru evidovaných informací

Podstatou interaktivní mapy varhan jsou stručné medailony se základními informacemi o varhanách či varhanářích. Tato kapitola popíše, jak byly určeny významné varhany či varhanáři, kteří se stali součástí interaktivní mapy, a které údaje byly do jejich medailonů zahrnuty.

3.1. Výběr varhanářů

Pouze někteří z varhanářů jsou považováni za vrcholné představitele varhanářství v daném období a dané oblasti. Např. za nejlepšího moravského varhanáře v 18. století lze považovat Jana Davida Siebera¹³. Výsadní postavení v českém barokním varhanářství má Abrahám Stark, a to zejména díky kvalitě jeho nástrojů v Plasích a Zlaté Koruně¹⁴.

V období romantismu jsou za vynikající varhanářské firmy považovány především závod Emanuela Štěpána Petra¹⁵ a firma Rieger, proslulá velkým počtem vyrobených nástrojů¹⁶ i jejich vysokou kvalitou¹⁷.

U ostatních méně významných varhanářských dílen záleží zhodnocení jejich významu na následujících kritériích:

- zvuková kvalita nástrojů
- kvalita řemeslné práce a použitých materiálů
- inovativní konstrukční řešení (např. firma bratří Braunerů používala řadu originálních řešení při stavbě traktury a vzdušnic¹⁸)

13 SEHNAL, Jiří. *Barokní varhanářství na Moravě*. Vydání první. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost v Brně, 2003-2018. (1. díl, s. 111)

14 KRÁTKÝ, Jiří a SVOBODA, Štěpán. *Nejvýznamnější varhany v České republice*. 1. vydání. V Brně: CPress, 2019. (s. 176, 258)

15 NĚMEC, Vladimír. *Pražské varhany*. 1. vyd. Praha: František Novák, 1944. (s. 232)

16 LYKO, Petr. *Varhanářská firma Rieger* [online]. Ostrava, 2018. (s. 120)

17 LYKO, Petr. *Varhanářská firma Rieger* [online]. Ostrava, 2018. (s. 117)

- četnost postavených varhan (např. varhanář Franz Harbich byl zdaleka nejplodnějším moravským varhanářem v 1. pol. 19. století, ačkoli po stránce kvalitativní nepatří jeho varhany mezi absolutní špičku¹⁹)
- význam varhanáře pro rozvoj varhanářství v určité oblasti a jeho vliv na další lokální varhanářské osobnosti (např. Pavel František Horák je hlavním představitelem barokního varhanářství v Kutné Hoře²⁰)
- dílo varhanáře reprezentuje určitou řídko zastoupenou stylovou epochu (např. Jiří Španěl ml. je autorem nástroje v kostele Nejsvětější Trojice v Rychnově nad Kněžnou, který je jedinečným příkladem raně romantického varhanářství u nás²¹)

Ze současných varhanářů byli do interaktivní mapy vybráni pouze ti nejvýznamnější, protože význam řady soudobých varhanářů může být s odstupem času ještě přehodnocen. Rovněž nebylo záměrem, aby interaktivní mapa sloužila jako databáze aktivních varhanářských firem.

Evidováni jsou pouze varhanáři, jejichž dílna byla na území nynější České republiky. Zahraníční varhanáři stavějící varhany v tuzemsku evidováni nejsou. Jedinou výjimku tvoří firma Čápek a Zachystal se sídlem v rakouské Kremži na Dunaji, protože ji založili varhanáři původně pocházející z českých zemí²².

3.2. Údaje o varhanářích

Úzce spolupracující členové stejné varhanní dílny nebo firmy jsou vedeni jako jeden varhanář (např. *Tauchmannové, Paštikové*), přičemž jednotliví členové dílny nebo

18 KRÁTKÝ, Jiří a SVOBODA, Štěpán. *Nejvýznamnější varhany v České republice*. 1. vydání. V Brně: CPress, 2019. (s. 246)

19 SEHNAL, Jiří. *Barokní varhanářství na Moravě*. Vydání první. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost v Brně, 2003-2018. (1. díl, s. 59)

20 TOMŠÍ, Lubomír et al. *Historické varhany v Čechách*. 1. vyd. Praha: Libri, 2000. 263 s. ISBN 80-7277-009-8. (s. 116)

21 KRÁTKÝ, Jiří a SVOBODA, Štěpán. *Nejvýznamnější varhany v České republice*. 1. vydání. V Brně: CPress, 2019. (s. 220)

22 KRÁTKÝ, Jiří a SVOBODA, Štěpán. *Nejvýznamnější varhany v České republice*. 1. vydání. V Brně: CPress, 2019. (s. 238)

firmy jsou rozepsáni v podrobnostech. Pokud měl významný varhanář méně významné pokračovatele ve svých potomcích, jsou tito uvedeni pouze v poznámce u daného varhanáře (takto např. u *Abraháma Starka*, *Jana Davida Siebera*).

Lokalita dílny je uváděna pouze ve formě obce, nikoli konkrétní adresy, ačkoli některé novější varhanáře by bylo teoreticky možné lokalizovat s větší přesností.

Mezi reprezentativními nástroji varhanáře jsou uváděny jedny až dvojice varhany, pokud možno vybrané z těch, které byly zařazeny do interaktivní mapy varhan. Další méně významné varhany jsou uváděny v popisu varhanáře.

V rozřazení varhanářů do kategorií je nutné blíže popsat rozlišení mezi varhanářstvím „barokním“ a „romantickým“. Za pozdně barokní varhany se považují nástroje vzniklé až v 19. století, které však zcela respektují stavitelské tradice klasického varhanářství doby barokní. Od dřívějších nástrojů se liší jen o něco častějším disponováním rejstříků v osmistopé poloze. Romantické nástroje naopak následují zvukovost varhan prosazující se u nás nejpozději od 70. let 19. století, prokazují se výrazným nárůstem počtu osmistopých a šestnáctistopých rejstříků, jazykových rejstříků obecně, rejstříků typických pro varhanní romantismus (*Vox coelestis 8'*, *Doppelflöte 8'* aj.) a také použitím vzdušnic s rejstříkovými kancelami. Varhanáři stavějící přechodový typ raně romantických varhan, které můžeme zařadit do obou popsaných skupin, jsou adekvátně označeni oběma kategoriemi, tj. jako „barokní“ i „romantičtí“ varhanáři (např. Jiří Španěl ml.).

3.3. Výběr varhan

Varhany byly pro interaktivní mapu vybírány podle kritérií odpovídajících varhanářům, kteří je postavili (viz výše). Mezi další kritéria patří:

- zachovalost původní podoby varhan (např. varhany v Týnském chrámu v Praze prošly v průběhu staletí jen drobnými úpravami a jsou tak přežívajícím dokladem o barokním varhanářství 17. století²³)

23 KRÁTKÝ, Jiří a SVOBODA, Štěpán. *Nejvýznamnější varhany v České republice*. 1. vydání. V Brně: CPress, 2019. (s. 196)

- varhany reprezentují varhanářskou dílnu (patří mezi její největší, nejkvalitnější nebo nejzachovalejší díla – např. varhany v katedrále sv. Václava v Olomouci jsou jednoznačně reprezentativním nástrojem firmy Rieger²⁴)
- současný kulturní význam varhan (pokud na varhanách probíhají pravidelné koncerty, vzdělávací kurzy nebo prohlídky, mají varhany pro kulturu v dané oblasti větší význam a budou s vyšší pravděpodobností zahrnuty do interaktivní mapy)
- technický stav varhan (např. Mundtovy varhany v kostele sv. Havla ve Štölmíři jsou ve velmi špatném stavu²⁵, jejich momentální kulturní význam se tím tedy snižuje a nebyly zahrnuty do interaktivní mapy)

Evidovány jsou pouze varhany postavené na území nynější České republiky. Nejsou evidovány varhany postavené tuzemskými varhanáři v zahraničí, ani varhany postavené na území, které náleželo k českým zemím v době stavby varhan (např. Slezsko před r. 1742).

3.4. Údaje o varhanách

Evidované údaje o staviteli a rejstříkové dispozici varhan reflektují současný stav nástroje, třebaže vlastní význam spočívá v dřívějším nástroji, který již částečně nebo zcela zanikl (takto např. u varhan v bazilice Nanebevzetí Panny Marie v Praze na Strahově). Historický vývoj varhan je popsán v podrobnostech.

Uváděný počet rejstříků je především orientační, nebylo v silách pisatele ověřit momentální správnost všech údajů, zvláště pokud jde o varhany v minulosti mírně pozměněné a rozšířené.

O rozřazení varhan do kategorií platí totéž, co bylo řečeno v kapitole o údajích o varhanářích. Význam varhanní skříně je vyjádřen kategorií *Varhany s obzvláště*

24 KRÁTKÝ, Jiří a SVOBODA, Štěpán. *Nejvýznamnější varhany v České republice*. 1. vydání. V Brně: CPress, 2019. (s. 154)

25 KRÁTKÝ, Jiří a SVOBODA, Štěpán. *Nejvýznamnější varhany v České republice*. 1. vydání. V Brně: CPress, 2019. (s. 240)

cennou skříní pouze u skutečně proslulých skříní, navržených obvykle profesionálními architekty (např. kostel Narození Panny Marie v Želivi). Specifika méně významných skříní jsou uvedena v popisu samotných varhan.

Technická konstrukce varhan (typ traktury a vzdušnice) je popsána tam, kde je tato informace z veřejných zdrojů známá. V některých případech je informace jen částečná (např. je znám jen typ traktury, nikoli však typ vzdušnice).

Závěr

V rámci shromáždování údajů pro interaktivní mapu varhan se podařilo sestavit seznam více než 120 významnějších varhan v České republice a klasifikovat jejich vlastnosti. Dále byly shromážděny údaje o více než 60 varhanářích. Informační základna je tedy poměrně široká. Cílem práce nebylo zjištění nových poznatků o varhanách, nýbrž jejichž shromáždění na základě dostupné literatury a převedení do přehledné formy přístupné pro studenty a laickou veřejnost.

V rámci budoucího rozvoje projektu, který bude zahrnovat i veřejné provozování na webových stránkách, je na místě uvažovat o přehlednějším ztvárnění interaktivní mapy, která by ve výchozím stavu měla zobrazovat pouze tu důležitější část zaevidovaných varhan s možností zobrazit zbylé na vyžádání. Velmi praktická by byla rovněž filtrace varhan podle období vzniku. Přívětivost pro širší laickou veřejnost by bylo možné podpořit zahrnutím většího počtu odkazů na webové zdroje, obrázků, seznamu audionahrávek pořízených na daných varhanách atd. Skvělou vizuální pomůckou by bylo sestavení časové osy, na níž by byly rozmístěny jednotlivé varhany podle data jejich stavby. Jako téměř nutný se jeví i úvodní vysvětlující text, který by naprostému laikovi ozřejmil základní pojmy týkající se konstrukce a dějin varhan v našich zemích. (Některé z těchto pojmů jsou vysvětlovány v popisech jednotlivých varhan, ale bylo by přehlednější je mít na jediném centrálním místě.)

I přes určité rezervy představuje interaktivní mapa varhan v České republice zatím nerealizovaný pokus o zvýšení povědomí o našich nejvýznamnějších kulturních památkách z oboru varhanářství, který není omezen jen na určité období nebo lokalitu. Projekt bude dostupný bezplatně online a díky odkazům na literaturu a webové zdroje může sloužit jako rozcestník pro zjišťování dalších informací o příslušných varhanách nebo varhanářích.

Sebrané informace o varhanách a varhanářích jsou v rámci digitální přílohy absolventské práce dostupné i ve formě přehledné tabulky, díky čemuž je možné vzájemné srovnání vlastností jednotlivých varhan a varhanářů.

Shrnutí

Práce se zabývá nad tím, jak přiblížit nejvýznamnější varhany a varhanáře České republiky širší veřejnosti. Vyjmenovává dosavadní dostupné webové i knižní zdroje, srovnává jejich výhody a nedostatky a pokouší se o vytvoření vlastního přehledného materiálu ve formě interaktivní webové mapy. Je popsán proces výběru varhan a varhanářů, kteří byli do interaktivní mapy zahrnuti, a je popsáno, jakým způsobem byli varhany a varhanáři kategorizováni a charakterizováni. V závěru jsou nastíněny směry budoucího rozvoje projektu interaktivní mapy varhan.

Summary

This thesis deals with the problem of how to describe most important organs and organ builders in the Czech Republic to a broader public. It names existing web and printed sources, compares their advantages and disadvantages and tries to create an original information source in the form of an interactive web map. It also describes the process of selection of organs and organ builders which are covered in the interactive map and how they are categorized and characterized. In the end, it outlines possible directions of future development of the interactive map project.

Literatura a další zdroje

KRÁTKÝ, Jiří a SVOBODA, Štěpán. *Nejvýznamnější varhany v České republice*. 1. vydání. V Brně: CPress, 2019. 267 stran. ISBN 978-80-264-2859-6.

NĚMEC, Vladimír. *Pražské varhany*. 1. vyd. Praha: František Novák, 1944. 349, [II] s. Naše poklady; sv. 1.

SEHNAL, Jiří. *Barokní varhanářství na Moravě*. Vydání první. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost v Brně, 2003-2018. 3 svazky. Prameny k dějinám a kultuře Moravy; č. 9, 10. Monografie. ISBN 80-7275-042-9.

ŠLECHTA, Milan. *Dějiny varhan a varhanní hudby: určeno pro posl. fak. hud.* 2. vyd. Praha: SPN, 1973. 133 s.

TOMÍČEK, Jan. *Varhany a jejich osudy*. [Praha]: PM vydavatelství, 2010. 310 s. ISBN 978-80-900808-2-9.

TOMŠÍ, Lubomír et al. *Historické varhany v Čechách*. 1. vyd. Praha: Libri, 2000. 263 s. ISBN 80-7277-009-8.